

Výukový materiál zpracovaný v rámci operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 2 B

Číslo: VY_32_INOVACE_MYS_4ROC_19

Škody zvěří a škody na zvěři

Předmět: **MYSLIVOST**

Ročník: **4**

Anotace: Seznámení žáků s problematikou škod zvěří a na zvěři

Klíčová slova: Okus, ohryz, loupání, zašlapávání, vytloukání, spásání, škody na zvěři, pytláctví

Výukový zdroj: Prezentace

Typ interakce: Kombinovaná - výkladová prezentace s otázkami pro žáky

Jazyk: Čeština

Datum: 22. 10. 2012

Autor: Ing. Petr Ťulpík

Adresa školy: Střední škola zemědělská Přerov, Osmek 47

Škody zvěří a škody na zvěři

Osnova

I. Škody způsobené zvěří

- 1. Jelení zvěř**
- 2. Dančí zvěř**
- 3. Mufloní zvěř**
- 4. Černá zvěř**
- 5. Srnčí zvěř**
- 6. Zajíc polní**
- 7. Králík divoký**
- 8. Lesní kurové**
- 9. Zvláště chránění živočichové**

II. Způsoby obrany a ochrany proti škodám zvěří

III. Škody na zvěři

Škody zvěří a škody na zvěři

I. Škody způsobené zvěří

- ☐ **na lesních porostech**
- ☐ **na zemědělských kulturách**
- ☐ **na rybníčním hospodářství**

Zvěř

- ☐ **srstnatá**
- ☐ **pernatá**

Způsobené škody jsou:

- ☐ **přímé**
- ☐ **nepřímé**

Škody zvěří a škody na zvěři

Největší a nejrozsáhlejší škody způsobuje:

☐ zvěř spárkatá

- ☐ jelení
- ☐ srnčí
- ☐ dančí
- ☐ mufloní
- ☐ černá

☐ drobná zvěř

- ☐ zajíc
- ☐ králík

Škody zvěří a škody na zvěři

1) Jelení zvěř

Škodí:

- ☐ **okusem pupenů a výhonků**
- ☐ **loupáním**
- ☐ **zimním ohryzem**
- ☐ **vytloukáním**
- ☐ **zašlapováním a vyzvedáváním sazenic**
- ☐ **spásáním žaludů a bukvic**

Škody zvěří a škody na zvěři

Okus

- ☐ **v zimě** (škody se stupňují obvykle ke konci zimy)
- ☐ **konce postranních výhonů**
- ☐ **terminální výhon**
- ☐ **kuželovité okusové útvary sazenic**

jsou nejvíce poškozovány

- ☐ **z listnáčů – BK, DB, LP, KL**
- ☐ **z jehličnanů – JD, SM, BO**

Škody zvěří a škody na zvěři

Loupání kůry

- ☐ ve vegetačním období na starších stromech (jaro - léto)
- ☐ zvěř nakousne kůru a trhnutím hlavy ji odloupne a pozře
- ☐ sloupnutím kůry se obnaží běl často na velké ploše kmene

Loupání může být:

- ☐ jednotlivé
- ☐ hloučkovité
- ☐ celoplošné

Zimní ohryz kůry

- ☐ zřetelné otisky řezáků na lýku

Škody zvěří a škody na zvěři

Loupání a ohryz smrkových porostů

Příčiny:

- ☐ nejsou dosud přesvědčivě vysvětleny
- ☐ vysoké stavy jelení zvěře (+dančí, mufloní)
- ☐ vliv faktorů prostředí např.
 - ☐ struktura porostu
 - ☐ nedostatek paše
 - ☐ absence nerostných látek v potravě atd.
- ☐ **stres** (narušení potravního rytmu zvěře nevhodným rušením zvěře veřejností i vykonáváním práva myslivosti)
- ☐ u mladších porostů brání loupání zavětvené kmeny, u starších silnější rozpraskaná borka, díky řidšímu sponu jsou tyto porosty také méně atraktivními stávaníšti zvěře

Škody zvěří a škody na zvěři

- ❑ méně poškozovány různověké víceetážové porosty ve srovnání s porosty stejnověkými
- ❑ podstatně více loupe v porostech, ve kterých v zimě nečinně stojí (okolí krmelců, jižní svahy)
- ❑ k prvnímu loupání dochází v porostech, které se začínají přirozenou cestou čistit od spodních zaschlých větví

Škody zvěří a škody na zvěři

Důsledky:

- ☐ **největší škody vznikají v nesmíšených smrkových porostech a hlavní nápor se projevuje v březnu až dubnu**
- ☐ **čerstvé rány jsou infikovány dřevokaznými houbami - nejvíce smrkové porosty ve věku 20 - 40 let**
- ☐ **rozsáhlé šíření hniloby v poškozených kmenech kvalitativní ztráty na nejcennější oddenkové části kmene**
- ☐ **silně poškozené porosty jsou pak ve zvýšené míře ohrožovány větrem, sněhem i námrazou**

Škody zvěří a škody na zvěři

Vyzvedávání sazenic

- ☐ vytahování, vytrhávání čerstvě vysázených sazenic

Vytloukání paroží

- ☐ vytloukání v období od 1/2 července do 1/2 srpna
- ☐ škody jsou nepatrné

Tlučení paroží v době říje

- ☐ škody jsou nepatrné

Zašlapávání sazenic a spásání (sběrem) žaludů a bukvic

- ☐ škody jsou nepatrné

Škody vytloukáním

Škody zvěří a škody na zvěři

2) Daňčí zvěř

- ❑ škodí podobně jako zvěř jelení
- ❑ okus
- ❑ loupání poměrně málo

Škody zvěří a škody na zvěři

3) Mufloní zvěř

- ☐ nezpůsobuje citelnější škody
- ☐ ohryzávání kůry kořenových náběhů a spodní části kmenů
- ☐ okus

Škody zvěří a škody na zvěři

4) Černá zvěř

Škodí:

- ☐ **vyrýváním sazenic**
- ☐ **spásáním žaludů a bukvic**
- ☐ **rozrýváním půdy s náletem**
- ☐ **plýtvavé spásání obilovin**
- ☐ **plýtvavé vyrývání a spásání úrody brambor**
- ☐ **škody pohybem**

Škody zvěří a škody na zvěři

5) Srnčí zvěř

- ☐ **okus** pupenů a mladých výhonků
- ☐ **vytloukání paroží III - V** - nápadná poškození
- ☐ **nikdy neloupe**
- ☐ **spásání polních plodin**

Škody zvěří a škody na zvěři

6) Zajíc polní

- ❑ okus výhonků kultur lesních dřevin
- ❑ ohlodávání kůry na kmíncích sazenic a stromků (zima)
- ❑ škody na polních plodinách

Škody zvěří a škody na zvěři

7) Králík divoký

- ❑ škodí v blízkosti nor obdobně jako zajíc
- ❑ ohryzává i hrubší kůru silnějších stromků
- ❑ škody na pěstované zelenině

Škody zvěří a škody na zvěři

8) Lesní kurové

- ☐ uštipování terminálních i bočních pupenů
- ☐ škody nepatrné

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

- ☐ sazenice SM, BO, BK, MD - školky, kultury

Tetřívěk lesní (*Tetrao tetrix*)

- ☐ pupeny listnáčů, jehnědy břízy, lísky

Škody zvěří a škody na zvěři

9) Škody způsobené vybranými ZCHŽ

- ☐ **Bobr evropský**
- ☐ **Vydra říční**
- ☐ **Kormorán velký**
- ☐ **Los evropský**
- ☐ **Medvěd hnědý**
- ☐ **Rys ostrovid**
- ☐ **Vlk obecný**

Škody zvěří a škody na zvěři

Vydra říční

Škody zvěří a škody na zvěři

Kormorán velký

Škody zvěří a škody na zvěři

Los evropský

Škody zvěří a škody na zvěři

Medvěd hnědý

Škody zvěří a škody na zvěři

Rys ostrovid

Škody zvěří a škody na zvěři

Vlk obecný

Škody zvěří a škody na zvěři

Předmět náhrady škody

Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Nahrazuje se škoda způsobená vybraným živočichem na:

- ☐ **životě nebo zdraví fyzické osoby**
- ☐ **vymezených domestikovaných zvířatech**
- ☐ **psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat**
- ☐ **rybách**
- ☐ **včelstvech a včelařském zařízení**
- ☐ **nesklizených polních plodinách**
- ☐ **trvalých porostech**
- ☐ **uzavřených objektech**
- ☐ **movitých věcech v uzavřených objektech**

Finanční prostředky na náhrady škod a činnost příslušných orgánů - ze SR ČR

Škody zvěří a škody na zvěři

II. Způsoby obrany a ochrany proti škodám zvěří

a) Biologická

b) Biologicko - mechanická

c) Chemická

d) Biotechnická

Škody zvěří a škody na zvěři

a) Biologická obrana

- ☐ **udržení přiměřeného stavu jakostní zvěře odpovídajícího danému prostředí**
- ☐ **k výsadbě**
 - ☐ **zvláště silné a kvalitní sazenice jehličnanů**
 - ☐ **přiměřeně velké odrostky listnáčů**
- ☐ **dobrá přípravu půdy**
- ☐ **soustavné ošetřování sazenic**
- ☐ **do kultury krycí dřeviny (okusové) určené pro pastvu zvěře (os, jb, br, ol) + výsadba plodonosných dřevin**
- ☐ **zvýšení podílu druhově a jakostně vhodné přirozené potravy**

Škody zvěří a škody na zvěři

b) Biologicko - mechanická obrana

zařízení nebo předměty, které zvěř

- ☐ **omezují**
- ☐ **znemožňují**
- ☐ **odpuzují přístup**

Provádí se:

celoplošně – zábrany (oplocenky), zradidla

- ☐ pro jelení zvěř - výška 2,20 m, pro srnčí zvěř - 1,50 m
- ☐ jakmile kultura odroste nebezpečí okusu, musí se oplocení zrušit

Škody zvěří a škody na zvěři

individuálně – zábrany, odpuzovadla

- ☐ **zábrany zhotovené z klestu, tyčí nebo jiného materiálu**
- ☐ **umožňují zvěři pohyb v chráněné kultuře a nezmenšují příliš pastevní plochu**
- ☐ **jen na malých plochách nebo u cennějších jedinců (pracnost)**

Nejčastěji se používají (nebo používaly):

- ☐ **obaly sazenic**
- ☐ **obvazy kmenů**
- ☐ **chrániče pupenů**
- ☐ **opichy**
- ☐ **odpuzovadla**

Škody zvěří a škody na zvěři

c) Chemická obrana

- ☐ nepříjemný zápach
- ☐ odporná chuť
- ☐ **celoplošně - zavěťřovadla** (čichová odpuzovadla)
- ☐ **jednotlivě - repelenty**

Škody zvěří a škody na zvěři

d) Biotechnická obrana

- ☐ **péče o řádnou výživu zvěře v období vegetačního klidu**
- ☐ **chovatelské zásady - úprava početních stavů a poměru pohlaví**
- ☐ **zvyšování přirozené úživnosti honiteb rekultivací a meliorací luk a pastvin a zakládání nových**
- ☐ **zařízení pro přezimování zvěře**
 - ☐ pro jelení zvěř + ostatní druhy spárkaté zvěře
 - ☐ 10 ha je optimální pro přezimování 30 až 40 kusů (50 - 60 ks jelení zvěře)

Škody zvěří a škody na zvěři

III. Škody na zvěři

Mohou vzniknout:

- ☐ **jako důsledek přestupku nebo trestného činu** (pytláctví)
- ☐ **porušením právních povinností uvedených v zákonu o myslivosti**
(vlastníkům psů a koček je zakázáno nechat je volně pobíhat v honitbě)
- ☐ **porušením jiných předpisů týkajících se hospodaření v přírodě**
(např. předpisů o rostlinolékařské péči)
- ☐ **v zájmu poškozeného je, aby právo na náhradu škody uplatnil co nejdříve**

Škody zvěří a škody na zvěři

Zjišťování a výpočet škod na zvěři

- ☐ pro zjištění výše škod na zvěři neexistuje obecně závazný předpis
- ☐ uživatel honitby - předběžně stanoví škody na zvěři
- ☐ znalec z oboru myslivost – posudek jako důkaz pro soudní projednávání náhrady škody na zvěři
- ☐ přímá škoda - i náklady, které vzniknou v souvislosti s řešením škody např. náklady
 - ☐ na znalecký posudek
 - ☐ na provoz motorového vozidla
 - ☐ na asanaci nelegálně ulovené zvěře
 - ☐ za znehodnocenou zvěřinu

(zvěřina z upytlačené zvěře nesmí být podle veterinárního zákona použita ke konzumaci)

Škody zvěří a škody na zvěři

Příklad (výpočet dle ceníků Interlovu 1996)

Srna, hmotnost 15 kg, věk 5 let.

Výkupní cena zvěřiny 95,- Kč/l kg	1 425 - Kč
--	-------------------

Cena za poplatkový lov	700 - Kč
-------------------------------	-----------------

Celkem	2 125 - Kč
---------------	-------------------

Příplatek za chovnou hodnotu (dle uvážení) 100%	2 125 - Kč
--	-------------------

Cena celkem	4 250 - Kč
--------------------	-------------------

Škody zvěří a škody na zvěři

Kontrolní otázky

1. Pojem škod způsobených zvěří
2. Druhy škod způsobených zvěří na lesním, zemědělském a rybničním hospodářství
3. Možnosti zábrany škod způsobených zvěří
4. Škody vznikající na zvěři a jejich řešení

Zdroje

HROMAS, Josef a kolektiv. *Myslivost*. Písek: Matice lesnická, 2008, ISBN 978-80-86271-00-2.

Forst Pavel a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1983

Forst Pavel a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1975

Bergl Jaroslav a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1984

Mottl Stanislav a kolektiv. *Myslivecká příručka*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1970

Str. 6 GENESIO, Jerry. GOOGLE.CZ [online]. November 5, 2011 [cit. 17.10.2012].

Dostupný na WWW: <<http://naturalunseenhazards.wordpress.com/tag/sika-deer/>>.

Str. 10 NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<http://images.google.com/imgres?q=jelen&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbnid=PAaWKA9cdzTTRM:&imgrefurl=http://www.bbc.co.uk/nature/life/Deer&docid=5U0RCrwBxr2PM&imgurl=http://ichef.bbci.co.uk/naturelibrary/images/ic/credit/640x395/d/de/deer/deer_1.jpg&w=640&h=395&ei=561-UMbNDIvmtQaf8YHADg&zoom=1&iact=hc&vpx=1273&vpy=384&dur=776&hovh=176&hovw=286&tx=157&ty=135&sig=111621844842996094312&page=1&tbnh=143&tbnw=236&start=0&ndsp=28&ved=1t:429,r:13,s:0,i:145>.

Str. 13 NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<http://images.google.com/imgres?q=Dan%C4%9Bk+evropsk%C3%BD&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbnid=L1N8aIB1AorQxM:&imgrefurl=http://archies.info/animals/fallow-deer/&docid=_A9hleYR51edaM&imgurl=http://archies.info/wp-content/uploads/2010/05/Fallow-Deer.jpg&w=416&h=397&ei=7a5-UJaWLYX5sgbw2YBg&zoom=1&iact=hc&vpx=553&vpy=176&dur=1694&hovh=219&hovw=230&tx=96&ty=152&sig=111621844842996094312&page=1&tbnh=144&tbnw=153&start=0&ndsp=27&ved=1t:429,r:2,s:0,i:82>

Zdroje

Str. 14 EUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<http://images.google.com/imgres?q=Muflohn&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbm=isch&tbnid=vhZHdLf4p-XofM:&imgrefurl=http://www.wildundfreizeitpark.de/de/tierlexikon.html&docid=yX4Be4Pe0qmYcM&imgurl=http://www.wildundfreizeitpark.de/uploads/pics/mufflon_01.jpg&w=600&h=412&ei=ELF-UKLiLo2HswbSzIHICw&zoom=1&iact=hc&vpx=184&vpy=248&dur=4221&hovh=186&hovw=271&tx=116&ty=106&sig=111621844842996094312&page=1&tbnh=138&tbnw=198&start=0&ndsp=27&ved=1t:429,r:7,s:0,i:97>.

Str. 15 GETTY. GOOGLE.CZ [online]. 29 Nov 2008 [cit. 17.10.2012].

Dostupný na WWW: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/3535853/Children-flee-from-wildboar-at-church.html>>.

Str. 16 Str. NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<http://images.google.com/imgres?q=srnec&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbm=isch&tbnid=h_WzPQqrCLA3OM:&imgrefurl=http://en.almandry.com/your-leisure/109-roe-deer.html&docid=GRzZMmTXUir30M&imgurl=http://en.almandry.com/uploads/posts/2010-09/1284547289_roe-deer-field2.jpg&w=604&h=335&ei=orJ-UMPkOYG0tAb31YHIBQ&zoom=1&iact=rc&dur=573&sig=111621844842996094312&page=2&tbnh=134&tbnw=219&start=20&ndsp=35&ved=1t:429,r:2,s:20,i:163&tx=106&ty=102>.

Str. 17 NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<<http://images.google.com/imgres?q=Zaj%C3%ADc+poln%C3%AD&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbm=isch&tbnid=oql--7S2uDzR2M:&imgrefurl=http://www.jagd-weilheim.de/de/feldhase.html&docid=uZ4ee28iONrxHM&imgurl=http://www.jagd-weilheim.de/media/images/pics/feldhase1.jpg&w=800&h=532&ei=IbR-UJXOK9CGswaC7YD4CQ&zoom=1&iact=hc&vpx=371&vpy=200&dur=521&hovh=144&hovw=216&tx=79&ty=112&sig=111621844842996094312&page=1&tbnh=140&tbnw=210&start=0&ndsp=31&ved=1t:429,r:1,s:0,i:82>>.

Zdroje

Str. 18 NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<<http://images.google.com/imgres?q=Kr%C3%A1l%C3%ADk+divok%C3%BD&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbm=isch&tbnid=yEPaYnIqEQ9wBM:&imgrefurl=http://cantickhead.com/Cantick%2520Naturewatch%2520Diary.html&docid=c6qgvNPiMFQxoM&imgurl=http://cantickhead.com/Wild%252520Rabbits.jpg&w=466&h=277&ei=erV-UPOBE8XKswafnICYCQ&zoom=1&iact=rc&dur=417&sig=111621844842996094312&page=2&tbnh=132&tbnw=216&start=28&ndsp=36&ved=1t:429,r:25,s:20,i:218&tx=102&ty=90>>.

Str. 19 NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<http://images.google.com/imgres?q=Tet%C5%99ev+hlu%C5%A1ec&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbm=isch&tbnid=b1bTdghlz_p6kM:&imgrefurl=http://www.birdforum.net/opus/Western_Capercaillie&docid=jVge1278o1lfKM&imgurl=http://www.birdforum.net/opus/images/thumb/a/ab/Western_Capercaillie.jpg/550px-Western_Capercaillie.jpg&w=550&h=414&ei=W7Z-UPO4MofKsgbUsoGADg&zoom=1&iact=hc&vpx=1213&vpy=226&dur=553&hovh=195&hovw=259&tx=121&ty=124&sig=111621844842996094312&page=1&tbnh=148&tbnw=202&start=0&ndsp=30&ved=1t:429,r:6,s:0,i:111>.

Str. 19 NEUVEDEN. GOOGLE.CZ [online]. [cit. 17.10.2012]. Dostupný na WWW:

<<http://images.google.com/imgres?q=Tet%C5%99%C3%ADvek&start=108&hl=cs&biw=1600&bih=775&tbs=sur:fmc&tbm=isch&tbnid=T1rVwgEjNTSvjM:&imgrefurl=http://www.guardian.co.uk/environment/2008/apr/30/conservation.wildlife&docid=ZeDONLpAYLFwJM&imgurl=http://static.guim.co.uk/sys-images/Environment/Pix/pictures/2008/04/30/BlackGrouse-AndyRouse460.jpg&w=460&h=276&ei=I7d-UPK2NYTUsGaZiYCIDA&zoom=1&iact=hc&vpx=1103&vpy=359&dur=1067&hovh=174&hovw=290&tx=108&ty=85&sig=111621844842996094312&page=4&tbnh=132&tbnw=227&ndsp=37&ved=1t:429,r:36,s:100,i:112>>.

Zdroje

Str. 20 ČÍČEL, Bohuš. wikipedia.cz [online]. 1. ledna 2011 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/41/Castor_fiber_1_%28Bohu%C5%A1_%C4%8C%C3%AD%C4%8Del%29.jpg>.

Str. 21 FACTUMQUINTUS. wikipedia.cz [online]. 30. April 2005 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b5/Fischotter_Lutra_lutra1.jpg>.

Str. 22 BUTKO, Andrew. wikipedia.cz [online]. 2007 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5/Ab_bird_021.jpg>.

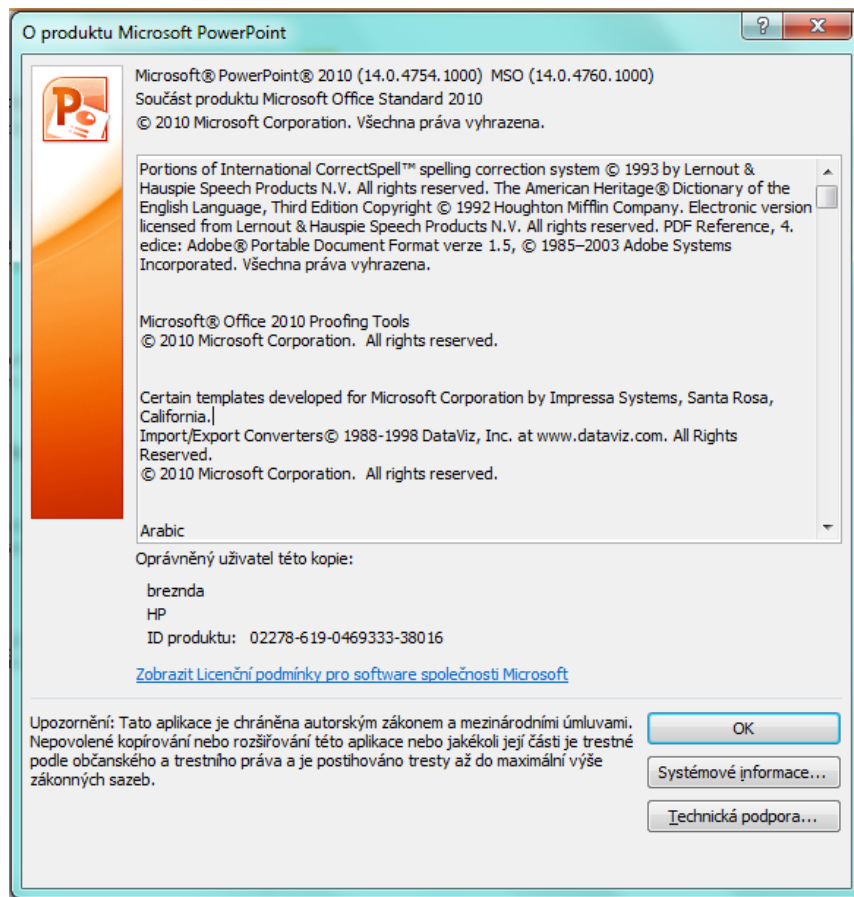
Str. 23 JACKARANGA. wikipedia.cz [online]. 18. 8. 2007 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/47/Bigbullmoose.jpg?uselang=cs>>.

Str. 24 PÉRON, Ludovic. wikipedia.cz [online]. 9. července 2010 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/16/Ours_brun_Finlande_bis.jpg?uselang=cs>.

Str. 25 GÄBLER, Michael. wikipedia.cz [online]. 23. srpna 2009 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3d/Lynx_lynx_%28Linnaeus%2C_1758%29.jpg>.

Str. 26 MUIDEN, Chris. wikipedia.cz [online]. 2006-11-24 [cit. 26.10.2012]. Dostupný na WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5a/Canis_lupus_265b.jpg?uselang=cs>.

Zdroje

**Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Petr Ťulpík.
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.**